

Aan de Minister van Economische Zaken
de Directeur-generaal Economie en Digitalisering

Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering

Auteur

TER BESLISSING

Datum

7 november 2025

Kenmerk

DGED / 102325372

Kopie aan

Bijlage(n)

1

nota
TER BESLISSING

Beantwoording Kamervragen van het lid
Kathmann over het besluit van de rechter dat
Meta aanbevelingsalgoritmen moet aanpassen

Parafenroute

Aanleiding

Het lid Kathmann (Groenlinks/PVDA) heeft schriftelijke vragen gesteld aan de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Minister van Economische Zaken op 3 oktober jl. naar aanleiding van het besluit van de rechter op 2 oktober jl. dat Meta aanbevelingsalgoritmen moet aanpassen.

Geadviseerd besluit

U kunt akkoord gaan met het ondertekenen van de Kamerbrief met de beantwoording van de Kamervragen. De beantwoording wordt door de Minister van Economische Zaken verstuurd en ondertekend, met medeondertekening door de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Kernpunten

- Op 2 oktober jl. heeft de rechtbank Amsterdam in een kort geding tussen Meta en de maatschappelijke organisatie Bits of Freedom (hierna: BoF) geoordeeld dat Meta zijn platforms Facebook en Instagram moet aanpassen voor Nederlandse gebruikers, aangezien deze op onderdelen in strijd zijn met de Digitaledienstenverordening (ook: 'Digital Services Act' of 'DSA'). De aanpassing moet het mogelijk maken om eenvoudig op beide platforms te kiezen voor een chronologische tijdlijn zonder algoritmes, die ook als standaardinstelling kan worden ingesteld.
- In een tussenvonnis van 28 oktober jl. heeft de rechter Meta uitstel verleend voor de uitvoering van het vonnis tot 31 december 2025. Als zij dan geen uitvoering heeft gegeven aan het vonnis kan BoF een dwangsom aan Meta rekenen van 100.000 EUR per dag, met een maximum van 5 mln. EUR. Meta

heeft tegen de uitspraak hoger beroep ingesteld. Dit beroep dient op 26 januari 2026.

- De vragen zijn aan u gesteld vanwege uw verantwoordelijkheid voor de DSA. Facebook en Instagram, die onder het moederbedrijf Meta vallen, zijn beiden een zeer groot online platform in de zin van de DSA. De vragen zijn ook aan de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken gesteld, aangezien hij verantwoordelijk is voor het gebruik van de Rijksoverheid van online platforms, voor de communicatie naar Nederlanders.
- De vragen 2, 3 en 4 richten zich op de werking van de DSA en de rolverdeling tussen overheid, rechterlijke macht en toezichthouders. Daarnaast wordt er in vraag 6 en 7 geïnformeerd naar de ondersteuning die de overheid kan bieden aan maatschappelijke organisaties zoals BoF.
- In de beantwoording wordt verduidelijkt dat de uitspraak tegen Meta geen aanleiding geeft voor enig actief optreden van kabinetszijde. Het is aan de rechterlijke macht en de toezichthouders om in de interpretatie en toepassing van de DSA te voorzien. Facebook en Instagram staan daarnaast onder toezicht van de Europese Commissie (hierna: EC) en de Ierse toezichthouder, en eventuele handhavingsmaatregelen worden door deze autoriteiten genomen.
- Daarnaast wordt aangegeven dat er goed contact wordt onderhouden met maatschappelijke organisaties zoals BoF. In de beantwoording wordt benadrukt dat het onafhankelijk functioneren van deze organisaties hierbij van groot belang is.

Toelichting

- De DSA verplicht zeer grote online platforms om gebruikers controle te geven over aanbevelingssystemen die content selecteren en personaliseren. Platforms moeten een directe en makkelijk toegankelijke optie bieden waarmee gebruikers kunnen kiezen tussen verschillende aanbevelingssystemen. De rechter oordeelt dat deze voorkeursoptie per definitie persistent moet zijn: de keuze van een gebruiker moet worden bewaard totdat de gebruiker deze zelf wijzigt.
- Facebook en Instagram bieden wel zo'n keuze, maar die wordt niet onthouden en is dus niet persistent. Zodra een gebruiker de app opnieuw opent of van sectie wisselt, schakelt het systeem terug naar een gepersonaliseerde door algoritmes gestuurde tijdlijn. Dit vormt volgens de rechter een onder de DSA verboden "dark pattern" dat keuzemoeheid veroorzaakt en het voor gebruikers moeilijker maakt om hun recht op informatie uit te oefenen. De rechter benadrukt het maatschappelijke belang van dit grondrecht voor de bescherming van het publieke debat. Meta is nu verplicht deze instellingen persistent te maken en voor 31 december 2025 door te voeren.
- De vragen 2, 3 en 4 betreffen de werking van de DSA en de rolverdeling tussen overheid, rechterlijke macht en toezichthouders. Er wordt toegelicht dat de interpretatie van de DSA is voorbehouden aan het Hof van Justitie van de EU, terwijl de Digitaledienstenraad en EC via richtsnoeren zorgen voor consistente toepassing waarbij nationale rechterlijke uitspraken een belangrijke rol spelen. Gelet op dit systeem waarin nationale jurisprudentie doorwerkt in de Europese praktijk, wordt er uitgelegd dat actief pleiten voor een aparte Europese standaard op dit moment niet nodig is. Daarnaast wordt

er toegelicht dat er vanuit de Autoriteit Consument & Markt (ACM) en de Autoriteit persoonsgegevens (AP) geen signalen zijn ontvangen dat zij niet in staat zouden zijn om doeltreffend toe te zien op de DSA, waardoor ook hier geen verdere actie is vereist.

- Tot slot wordt erin vraag 6 en 7 uiteengezet dat maatschappelijke organisaties een belangrijke rol spelen in de effectieve toepassing van de DSA en dat het belangrijk is dat er goed contact met hen wordt onderhouden en dat zij worden ondersteunt. Daarbij wordt er benadrukt dat het de taak van de overheid is om ruimte te creëren voor maatschappelijke organisaties om hun rol uit te oefenen, waarbij hun onafhankelijkheid moet worden gewaarborgd.